

---

*Як душа мая збуцвее,
Як згарыць
агонь дазвання
Ў вершы і ў маім каханні –
Цела, Смерць,
аддам табе я.*

Нікалаус Ленау

Выбраная паэзія

n

паэты планеты

Нікалаус Ленау

Выбраная паэзія

*Пераклад з нямецкай
Лявона Баршчэўскага*

Мінск
Выдавец Зміцер Колас
2023

УДК 821.112.2(436)-1

ББК 84(4Авс)-5

Λ44

Серыя заснаваная ў 2016 годзе.

Рэдкалегія серыі:

Л. Баршчэўскі, Зм. Колас, І. Крэбс,
Г. Ліхтаровіч, А. Хадановіч, Г. Янкута

Пераклад выкананы паводле выдання:

Nikolaus Lenau. *Sämtliche Werke und Briefe*. Hrsg. v. Walter Dietze.
Bde 1 und 2. Leipzig, Frankfurt a. M.: Insel-Verlag, 1970.

На вокладцы:

МАТЭЎЖ ЛАНГУС.

Партрэт Нікаласа Ленау (1831).

ISBN 978-985-23-0209-8

©Баршчэўскі Л. П., пераклад на беларускую мову, 2023.

©Дызайн серыі. Русецкі М. І., 2016.

©Афармленне. Выдавец Зміцер Колас, 2023.

Газель

(Ghasel)

Ніколі пекны час не быў так добры перад тым яшчэ;
Ружовы бляск яго не згас прад позіркам маім яшчэ;
Анёла боскага вітаў у раі колісь ад душы
Чырвонашчокі чалавек, што чысты быў зусім яшчэ.
Ты з ёй прыйшоў і з ёй уцёк, а страціўшы яе,
Не можаш збыць сваёй тугі ў гаі тым, залатым яшчэ.
Ў мяне пытала, доля, ты: «Ці я ў душы тваёй
Магу хоць бы на нейкі час

застацца скарбам дарагім яшчэ?»

Прыслухаюся: не чуцён твой шэпт ужо ў галлі,
Мяне памалу душыць плач, і я сам-насам з ім яшчэ.

1821/22

Каля драгаў¹ з целам каханай

(An der Bahre der Geliebten)

Бледная, нямая – назаўсёды! – ляжыш ты,
О любая! на драгах. Бо твае павабы
Скон спакусілі; цяпер ён прыйшоў і цябе
У абдымках трымае!

Неяк раз веяў лагодны вячэрні ветрык;
Мы, ручая плёскалі слухаючы, сядзелі,
Сэрца маё дрыжала, кал ія сказаў:
«Я люблю цябе вечно!»

Ты ж у роздуме схіліла да хваляў порсткіх
Нізка тварык пекны, і быў тады ён быццам
Шэптам захоплены – будучых нашых часоў
Галасоў невыразных.

Надта балюча крануты тваім маўчаннем,
Я спытаў, ці ты голас сэрца майго ўчула. –
Ты кіўнула гожа, ды мне здалося тады,
Што ківок – гэта мала.

---

¹ На драгі (насілкі) даўней клалі цела нябожчыка або нябожчыцы перад адпяваннем.

Слѣзы гаручыя ў мяне з воч паліліся,
Стукаюць, б'юць па тваім чале халодным,
Ад якога навечна адляцеў, сышоў
Ціхі роздум Каханья.

Мой ахрыплы голас табе крычыць адчайна:
«Я люблю цябе вечно!» О, якая ўцеха
Мне была б, каб раптам на боль адказала мой
Ты кіўком хоць слабенькім!

1822/23?

Вяртанне дахаты ўвечары
(*Abendheimkehr*)

На карку валачэ бядняк
Дахаты дроў вязанку,
Вязе, спяваючы, вазак
З пшаніцаю фурманку.

Малочны статак тупаціць
Праз поле ўздоўж сцяжыны,
Па пацалункі хтось ляціць
Да любае дзяўчыны.

Ідзе, насвітваючы штось,
Прасёлкам егер хвацкі,
На поясе здабыча ёсць:
Зайцы вісяць, як цацкі.

Паэт – зняможаны зусім,
Ды ў радасным настроі –
Шыбуе ўпрочкі, а на ім
Дум неўміручых строі.

Паміж 1822 і 1825

Песня коннікаў

(Reiterlied)

Жыццём наўзгалоп мы, нібы паток,
Імчым і ляцім без супыну.
З пладоў на хаду высмоктваем сок,
Нідзе не шукаем спачыну.
Мы ружы зрываем, п'ём водар нагбом,
А потым іх порсткім вятрам аддаём.

Сядзіць і чакае мірны жыхар,
Каб шчасце пагрукала ў дзверы,
І блізкая смерць – ад палону мар –
Не збавіць яго і веры...
А дзверы адчынены ўжо, далібог:
Сяброўка Смерць узышла на парог!

Ад конніка ўдача ўцякае няхай –
Ён зловіць яе за чупрыну,
Прыцягне к сабе на сядло, на край,
Спазнае трыумфу хвіліну
І крыкне: «Памчымся праз ноч з табой,
Праз рэкі, яры на крывавай бой!»

У бітву ўварвёмся мы, дзе адно
У скокі хочацца коням,
Дзе стрэлы – й нічога больш не чутно;
Мы почат далёка абгонім!
Смерць трунак гарачы свой падае –
Яго прагна коннік сасмяглы п'е!

Паміж 1822 і 1825

Тырану

(An einen Tyrannen)

Тыран! У бітвах колькі ты крыві праліў
Спакойна, й колькі сцякло яе
З сякеры ката, што ён, раб адданы,
Ўздымаў, каб не быць катаваным табою:

Час прыйдзе, й кожная кропля крыві,
Пралітай табою, ўздыбіцца жаралом
Вулкана й авырве назаўсёды
Цябе з дабраславёных ліку!

Ты паспрабуеш неяк перапаўзці
Ў Элізіум, у даліны яго –
Душа таго будзе прагнуць,
Але яны цябе ў прорву абрынуць!

Тады ўхопіць распачны твой пагляд
Лавіну белых парэшткаў людскіх:
Над ёй нерухомы бледны месяц
Пакажа застыглае аблічча.

Пасля аціхне крывавая тая гара,
Не будуць болей вярэдзіць твой слых
Абранага люду ўсцешныя спевы,
Бясконцы твой жаль абудзіўшы.

Ды раптам звон зазвініць ланцугоў,
Стогн мёртвых паветра ў скалахне,
І Ветру Нявеста чарапоў лавіну
Пакоціць проста табе пад ногі!

1823/24?

Заклік да свайго духу
(Zuruf an meinen Geist)

Над полем бітвы ў небе ляціць арол:
То позірк ён на трупы скіруе ўніз,
То, разарваўшы пас аблокаў,
На зіхатлівае сонца гляне.

Ляці вось так і ты ў вышыню, мой дух,
Спыніся там, дзе смерць, хмар кілім прабі –
Якія ўваскрашэння промню
Шлях да магіл адкрытых засцяць.

Паміж 1823 і 1825

Цар і паэт

(König und Dichter)

На слаўным троне велічна ззяе Цар,
Кіўком загад народам шле ўдалячынь –
І пашыраюцца ўсё болей
Межы імперыі паслухмяна.

Махае ўжо нястрымная Смерць крылом –
Тое, што ззяла, цьміцца адно цяпер.
Шуміць крыло бліжэй і з трона
Попелу рэшткі долу змятае.

Вось там пясняр натхнёны свой спеў пяе:
І лес, і горы слухаюць гэты спеў.
Багі, на Алімпе нават, усе
Слухаюць моўчкі яго, з тугою.

Кіўнеш ты, Смерць, – ён змоўкне; з яго рукі
Здранцвелаі ліра вымкне, але ўзляціць
Той спеў у Вечнасць трыумфальна –
Спеў, што забраў у цябе мацнейшы.

1824?

Нядобрыя ловы
(Die schlimme Jagd)

Каб зацкаваць шлхетную дзічыну Волі,
Шныпарыць змрочных паляўнічых згряя
Са зброяй, што не ведае патолі:
Лясоў нямецкіх дух святы шукае.

Дзічына рэкі ды яры, як поле,
Праскоквае, над скаламі ўзлятае...
Лунае вокліч паляўнічых несціхана,
І гоніць прэч яго вятрыска раззлаваны.

1824

Каля магілы Гельці¹

(Am Grabe Hölty's)

Гельці! Вяснова час, нібы твой сябар,
Вунь, блукае ў гаі журліва-ціха,
Ды цябе не знойдзе! Ягоны вокліч
Ціхне самотна!

Больш не пачуе ён тваіх тых песняў,
Што ў душы нарадзіліся пяшчотнай.
Больш пралескам ты не ўсміхнешся светла,
Гоману птахаў.

Тут надмагільны ўзгорак ён абдыме,
Скажа сумна: «Пявун сканаў мой». Гэтак
Подых-шэпт яго ў кветак шамацённі
Жаліцца будзе.

1824/25?

---

¹ Людвіг Крысціян Гельці (1748–1776) – нямецкі паэт, чья творчасць на ўзор народных балад у час напісання гэтага верша асабліва шанавалася Нікалаусам Ленау.

Туга нябёсаў
(*Himmelstrauer*)

Па твары неба думка ўсцяж блукае:
Там – хмараў змрок маркотны ды цяжкі.
Нібы вар’ят на ложку, пачынае
Хмызняк пад ветрам кідацца ў бакі.

Грымоты ў небе сумныя грукочуць,
З-пад веяў блісне штось – і зноўку ў цень...
Блішчаць так вочы, калі плакаць хочуць,
І з веяў дрогкі точыцца прамень.

Праходзяць здані ціха па балоце,
Імгла паўзе, над стэпам – хоць бы гук...
Аж раптам задуменныя ў журбоце
Нябёсы выпускаюць сонца з рук.

Паміж 1827 і 1831

Туга на забыцці
(Sehnsucht nach Vergessen)

Ты размый свае берагі, о Лета!
З царства ценяў хвалю сваю дашлі мне,
Каб яна душы маёй загаіла
Раны-балячкі.

Водар, спеў кахання вясна нясе нам,
Хоча мне да сэрца прыпасці. Толькі
Не з адкрытым сэрцам сваім... О Лета!
Хвалю дашлі мне!

1828?

Вера. Пазнанне. Дзеянне

(Glauben. Wissen. Handeln)

Сон-алегорыя

Не ззяюць горы ўжо ля небакраю.
Ў нябыт прамень апошні адышоў –
Каб ноч пусціць. О цемра! Я вітаю
Цябе ў паважнай засені дуброў.
Палю сабе душу агнём пакуты,
Як моўчкі каля вогнішча сяджу.
Агонь шугае, анічым не скуты,
А я ўсё на яго гляджу, гляджу...
Перад вачмі таўкуцца чарадою,
Як быццам цёплай ноччу камары,
Мае няўрымслівыя згадкі-мроі
З далёкае, забытае пары.
Яны пяюць каля агню ціхутка
Мелодыі мінуўшчыны маёй
Пра хвілі радасці, пра хвілі смутку,
Пра тое, як з душы сышоў спакой.
Пра маладыя мары ды ўспаміны,
Пра цягу да жыцця, а не да тла –
Што ў пекных красках з цёплае краіны
Нявестай гожай да мяне ішла.

Накінуць на мяне свой вэлюм чараў
Яна хацела – я змагаўся з тым
Як мог. І усё ж ён часам валадарыў
Над сэрцам, прагным любасці, маім.
«Хадзем!» – нявеста мовіла з усмешкай,
І, ўзяўшыся за рукі, мы пайшлі;
Па небе хмаркі у золаце плылі,
І Вогнік Радасці вісеў над сцежкай.
Ішлі мы там, дзе нават ветрык – сведка
Трыумфу боскага, дзе Вера – уладар,
Дзе кожная на райскім лузе кветка –
Любові знак і шчодры Божы дар,
Дзе салавейка, смутак акрылёны,
Пяе натхнёна песні па начах –
Так, што маёй душы, сястры ягонай,
Шчымліва-цесна робіцца ў грудзях.
Яна ўслаўляе Бога і бліжэй
Імкнецца да яго з маіх грудзей.

Дзе бура, хмельны божы пясняр, лютуе:
Валасы віюцца. начны шаргаціць убор.
Яна на струнах арфы б'е, маланкай прастуе
Праз мора, пустэльні, даліны, вяршыні гор.
Як гукі-грымоты з тых струнаў яна выбівае,
Як погляд зіхоткі блукае і Бога шукае!
І хвалі марскія слухаюць гэтыя гукі
І скачуць з дрымотнага ўлоння у пябесны прастор:

Працягвае кожная кожнай захоплена рукі,
«Ўсяўладны Божа!» – спявае магутны хор.
Узгор’ям, гарам тэты спеў грывотны чутны –
Ад схілаў-грудзей адбіваецца водгук магутны,
Схіляюць галовы лясы, і моцны чуецца ўздых:
Не зразумець берагам трыумфу рэк сваіх.
Яліны ў жалбе са скалы зрываюцца ўніз галавой,
Шукаючы у вэрхале ўцех апошні прытулак свой.
Спеў буры працяў пустэльнію.

Нават суворы,

Раз’юшаны леў ахвяры дае ўцячы –
Інстынкт перамогшы, брыдзе да сваей пячоры
І пацеры шэпча, ўсім целам сваім дрыжучы.
Цурком чалавеку слёзы пальюцца з вачэй,
І песню салоўка ў грудзях запяе званчэй.
З даліны выйшлі мы, дзе ветрык – сведка
Трыумфу боскага, дзе Вера – уладар,
Дзе кожная на райскім лузе кветка –
Любові знак і шчодры Божы дар,
Дзе вока радуе адзін бутон прыгожы,
Што ў час світальны вечнай пекнаты
Каханьня дорыць нам пялётак Божы –
Нібы ўсміхнуўся з Небыцця святы.
І – дурань! – я пакінуў рай і рушыў
Да лесу: мроіўся мне лепшы свет. –
Так страціў радасць я, спакой парушыў,
Так Веры я згубіў надзейны след.

Лістота ў лесе гэтым не давала
Амаль святлу дадолу працякаць
Ды сэрца без пярэдыху гукала
Пазнання Дрэва вешчае шукаць.
Чужой хады баялася сцяжынка:
Знікала ў гушчары – і там, і тут.
Ды гнаўся я на ёй без перапынку –
Пакуль знячэўку ў лесе, нібы цуд,
Не ўзнікла тое дрэва прада мною,
Бы мара запаветная мая.
Яно ў нябёсы гордай галавою
Цягнулася, і у захапленні я
Стаяў і слухаў лісця шэпт рахманы,
Блукаў у вецці прагны позірк мой,
І я ў галін пытаўся апантана:
«Дзе ён, пладоў цяжар салодкі той?»
Тут згледзеў я: ўгары плады зіхцелі.
Памкнулася душа мая да іх,
Па слодыч тую – раптам даляцелі
З гушчэчы словы да вушэй маіх:
«Хоць тут плады й зіхцяцца залатыя,
Ды ты не пакаштуеш іх ані;
Цябе галінкі не утрымаюць тыя:
Занадта тонкія яны, зірні...»
І, засмучоны, я далей пакрочыў,
Ды глянуў па нявесту зноў. Мае
Ураз слязьмі напоўніліся вочы,

Калі я ўбачыў бледны твар яе.
Павіс, упаўшы, вэлюм на кусце,
Што каля дрэва, ўнізе, там расце.
І прыгажосць яе прапала, як ад сцюжы
Марнее ды знікае чырвань ружы.
«Назад! – я крыкнуў да сваёй каханай, –
Да кветкі дзіўнае! Бяжым хутчэй!
Укленчым перад ёю паслухмяна,
І, можа, зноў тады тваіх вачэй
Агонь з былой запалымнее сілай,
І прыгажосць адродзіцца твая,
Якую там, ля дрэва, ты згубіла...»
На жаль, пра ўцеху тую трызніў я.
Бо ў лабірынце не маглі дарогі
Тае знайсці мы, што вяла назад.
Калі ж мы урэшце выйшлі з лесу, строгі
Будынак раптам прыцягнуў пагляд.
Праз хвілю мы былі ў прасторнай зале,
Там у гурме саборнікі гулі:
Яны ўсе зброі шмат паначаплялі
І пыхі поўныя праз верх былі.
Сядзела на ўзвышэнні там жанчына,
Здалося мне, што слухае яна,
Як, сварачыся ўсе без дай прычыны,
«Дух баявы» вычэрпваюць да дна.
Ды вось раптоўна пажавелі ўсе –
Я убачыў: рыцар пажылы устае

І, мерцвячынай смердзючы, нясе
Вянок дубовы ўгору да яе:
«Сваей рукой яго я, маці, сплёў,
Але, Германія, твой пах адзіны – кроў!»
Але жанчына не сказала ані слова,
Спакой свой выявіўшы адмысловы.
Тут з месца ўсталі колькі спевакоў,
І песня загучала, з арфай разам:
«Прымі, о маці, нашую любоў!..»
Ды маці не спяшалася з адказам.
Працягваючы рукі к ёй натхнёна, –
«Віват, віват!» – крычалі ўсе яны.
І цэптар там з’явіўся, і карона;
Загрукалі сякеры й кайданы.
Але жанчына, як раней, маўчала,
Я да яе наблізіўся памалу
І убачыў: яна мёртвая! Самоты
Адбітак на абліччы быў відзён,
Але душа яе зляцела у гроты,
У гроты цёмныя мінулых дзён –
Дзе ўжо блукае Троіца святая:
Пыхліўка Рома¹ – змрочная, нямая;

---

¹ Назва Рыма, якая ў лацінскай мове належыць да жаночага роду.

Прывабна-сумная Элада. І сястрыцы-
Германіі прыйшлося далучыцца...
Яна вунь моўчкі слёзы выцірае.
У велічы і з жахам відавочным
Лёс паўз мяне прайшоў, пачаў гукаць
Мяне, каб выпраўляўся вандраваць
Па краі тым, закінутым і змрочным.
Табе, жыццё, паклаў жа лёс увішны
На твар журботу доўгіх дзён, начэй –
З яе, журботы, сплёўшы вэлюм іншы,
Што аблягае твар усё шчыльней.
Адно калі мы ў забыцці шчасліва
У зрок магільны ляжам назаўжды,
Той вэлюм з твару ссунецца тады,
За кіпарыс зачэпіцца шумлівы.

1829

Колісь і цяпер

(Einst und jetzt)

Я б хацеў туды вярнуцца,
Дзе шчаслівы колісь быў,
Дзе найлепшы год юнацтва
Я адмоіў і пражыў.

На чужыне аб радзіме
Думкі ўсе мае былі.
Мроіў я: старое шчасце
Будзе на старой зямлі.

Здолеў я вярнуцца ўрэшце
Ў край бясконца любы свой –
Толькі нешта не вярнуўся
Да мяне былы спакой.

І знаёмыя мясціны,
І сяброў вітаю я –
Ды адно цябе не ўбачу,
Найраднейшая мая:

Сцежка, знаная з дзяцінства,
Так і гэтак віхляне...
Толькі ўвечары матуля
Ўжо не выйдзе да мяне.

Хай твая цурчыць гамонка
У гарах, сябрук-ручай,
Ды няма тае, што словам
Твой вітала вадаграй.

Дрэвы, дзе той салаўіны
Рой, што змоўк і не пяе?
Дзе паказаныя Розай
Мне, дуг, кветачкі твае?

Знікла ўсё: салоўкі й кветкі,
І дзяўчына. Зразумеў
Я, што адышло юнацтва
З імі, як вясны павеў.

к. 1830

Паштовы рог

(Das Posthorn)

Позні вечар над зямлэй.
Сціхла наваколле.
Людзі ў хатах паляглі.
Птушкі змоўклі у голлі.

Месяц угары зіхціць
Зноўку бляклым зьяннем
І з усмешкай шле зямлі
Промні з прывітаннем.

Толькі гаваркі ручай
Засынаць не хоча.
«Прывітанне!» – у адказ
Месяцу шапоча...

Месяц мой! І я не сплю
Гэткаю парою:
Не знайсці ўжо мне, відаць,
Шчасця і спакою.

Не чаруюць больш мяне
Летуценні-мроі:
Мушу я сказаць яшчэ
Смутку сёе-тое.

Лістаноша недзе ў рог
Задудзеў паныла –
Сэрца беднае маё
Роспач ахапіла.

Хай у цемрыве начы
Рог пяе паштовы –
Лёгка людзям вымаўляць
Развітання словы.

Па дарозе воз імчыць...
Ці ж перад дзвярыма
Не стаялі мы ў сябе
З сумнымі вачыма?

Хай стаялі! Коней тых
Плач не супакоіць.
Хай жа посвіст пугі нам
Сэрца будзе кроіць...

Рог паштовы не пяе,
Сціхла усё дазвання –
Толькі чуецца мне зноў
Ручая цурчанне.

О каханья мае!
Я душою з тымі,
Што цяпер далёка так,
Недзе на радзіме...

Зменіцца красуня-ноч
Новым днём спякотным.
Мне ж без іх і надалей
Жыць жыццём самотным.

Вунь на вежы поўнач б'е:
Часу не спыніцца –
Дзе вы, любя? Ляціць
Ён, як бліскавіца.

Прашчураў клады! У тым,
Што пад вашы шаты
Не вярнуўся я свойчас,
Сам я вінаваты!

1831

У карчме
(*In der Schenke*)

На ўгодкі няўдалага польскага паўстання

Келіхі звіняць, пяюць
Песні нашыя вясёла.
Ў шыбы завірухі б'юць,
Выюць і шумяць наўкола.
І навеяў час нягод
Ля карчмы ў дзвях сумёт.

Бразнем чаркамі аб стол!
Сцюжа з норавам імпэтным –
Там, дзе выкапаны дол
Польскім ваярам шляхетным,
Дзе апошні ўмёрз у груд
Нашай вольнасці рэдут.

З груганамі ваяваць
Мусіць непагадзь за целы
Тых герояў, каб схаваць
Ганьбу свету ў саван белы.
Нацярпеліся пакут –
Хай спачнуць пад снегам тут.

Ды, як птах пасля ўсіх сцюж
Запяе ў сваёй старонцы,
Аджывуць пупышкі ў руж,
Адагрэтыя на сонцы –
Ўраз магілы змагароў
Скінуць саван свой далоў.

І пракляцце з тых магіл
Зноў праз лёд і снег праб'ецца,
Угару, пад небасхіл,
Ганьба дымам узнясецца.
А за дымам – Помста ўслед
Польмам азорыць свет.

1831

Баль-маскарад

(Der Maskenball)

У пакоях – там, дзе госці, –
Поўна тлуму, весялосці:
Трубы тумкаюць з натхненнем,
Скрыпачка выводзіць сола –
Так ручай цурчыць вясёлы;
Гукам цесна пад скляпеннем.
Тлум прэдыху не мае,
Цягне ўсіх у вір заўзята –
Маскарадны баль стракаты
Ў шпаркім танцы патанае.
Навакол – дзясяткі масак...
Пахі памаранчаў, кветак
Лучацца прыемна гэтак,
Бы ў даліне пекных красак,
Далятаюць да мяне,
Абуджаюць успаміны...
Нібы вуснамі, кране
Водар той чало дзяўчыны,
Ды палоніць ён не дужа
Радасных, незасмучоных,
Бо яны ж і самі – ружы,
Што ў час танцаў улюбёных

Вунь – з галінак пазяталі
І пад Радасці рукамі
Неўзабаве потым сталі
Жывапіснымі вянкамі.
Шчасныя бягуць імгненні –
Дзе тут быць у задуменні!
Бо прыходзіць вянуць час –
Іх не асуджайце ўраз,
Як цвітуць задоўга, позна:
Тут зусім не грэх спазніцца...
...Выплывае грацыёзна
Зманлівая таямніца –
Пекная, як сонца, маска.
Хто ты? Знак дай, калі ласка.
Ахінае лёгка, зграбна
Стройнае дзяўчыны цела
Паўпразрысты ўбор ядвабны,
Колерам чырвоны й белы.
І святла, і ўцехі колькі
Ля цябе, дзяўчыны-полькі!
Капялюшык твой сядзіць
На галоўцы бездакорна,
Зорка з перлаў зіхаціць
З-пад касы, як ночка, чорнай,
Граюць пацеркі на шыі,
І, відаць, пярлінкі тыя

Злучаны адзінай мэтай –
Паказаць, каб зразумелі
Ўсе, што тут, на шыйцы гэтай,
Слёзы Бога зацвярдзелі.
Ды ўглядаюся ў цябе я
І ужо цямлю ўсё як ёсць, –
Сэрца ад журбы дранцвее,
Ўшчэнт знікае весялосць.
Гэтак, мілая дзяўчына,
Хочаш ты сваім уборам
Нагадаць пра лёс краіны
Польшчы, здратаванай горам, –
Каб ва ўсіх перад вачыма
Боль паўстаў тваёй радзімы?
...Ты прыйшла на баль сюды,
Тым глыбока усіх кранула,
Што у табе жыве заўжды
Роднай Польшчы дзень мінулы,
Каб цяжар таго ўспаміну
Ў сэрцы жаль і ў нас пакінуў.
Вось і ты ўвайшла маўкліва,
Годна ў карагод вірлівы.
Гэтак танец часу дзікі
Закруціў твой край вялікі.
Шмат мільгае масак новых...
Кавалер гаворыць панне
Пра няшчаснае каханне –
Колькі палкасці у тых словах!

Недзе ж у валасяніцы,
У капелюшы старым,
Здолеўшы на ўсё забыцца,
Мроіць-трызніць пілігрым.
І яму шапочуць мроі,
Нібы пальмаў лісце тое,
Вабяць да Святой Магілы,
Каб даць веры новай сілы.
Кажэ ён: «Хачу, матросы,
Я да вас на карабель.
І – наперад, каб ні ўцёсы
Не спынілі нас, ні мель.
Ах! І чаіцы ўваччу
Мне стаяць, і хмары тыя
Чорныя, і буры злыя...
Край мой, быць з табой хачу!
Каб паплысці ў абяцаны,
Вольны край – той, дзе здавён
Шанцаў не было ў тырана
Ўзбіцца на высокі трон.
У Адвечны Лес зайду я –
Модлы ён мае пачуе.
Я прайду ля дрэў магутных,
Дзе паўсюдна Бог прысутны,
Страх і радасць даючы.
Ўвысь імкнецца дрэваў плойма,
Растуляючы начы,
Нібы ў волата, абдоймы...

Ну, а я шукаць не кіну
Для маёй журбы спачыну:
Я хачу спытацца ў долі
Ўласнай – там, між дрэў маркотных:
Скуль у Польшчы лёс гаротны?
Хто яе пазбавіў волі?
Я б хацеў адказ належны
Ў спеве птушак чуць і ў тлуме
Там, дзе вые звер драпежны,
Ў Ніагары вечным шуме.

1832

Кананне вясны

(Frühlings Tod)

Чаму ў шаптанні ветру боль тугі?
Нібы ў жалобным гай стаіць убранні,
Упарта хвалі б'юцца ў берагі –
Так пачынаецца вясны кананне.

Задуха, блізкай навальніцы пах...
Хавае неба свой настрой маркотны;
Каля вясны-матулі, ў галавах,
Дзіцёнак плача – салавей пяшчотны.

О сэрца! Ты – пакуль жыве вясна –
Рай, што мы страцілі балюча, ўспомні:
Пра гэты рай нагадвала яна,
Таму яе ўмярцвілі сонца промні.

З-за чорнай хмары бліскавіца б'е,
Сваволіць у гаях вятрыска дужы.
Вясна канае радасна: з яе
Крывёю сэрца прарастаюць ружы.

1832

Уцякач з Польшчы
(Der Polenflüchtling)

У спёку праз пустэльнію, дзе
Спрадвек жывуць арабы,
Без мэты, стомлены брыдзе
Паляк-герой, і слаба
На долю наракае ён –
Што недзе затрымала скон...

Гарачых прамянёў паток
Цячэ з нябёс бясконца,
І меч яму у правы бок
Пячэ, нагрэты сонцам.
Ці спэцы ў сэрцы ваяра
Запальваць помсту не пара?

І хіліцца ён долу тут,
Стамлёны і сасмяглы.
Як хоча ён, каб родны кут
Спачынак даў працяглы,
Як прагне піць у скварны дзень
Сваіх гарачых слёз струмень.

Ад крыўды сэрцу не чутно
Пра іншыя пакуты.
Да помсты праведнай адно

У думках ён прыкуты:
Крычыць «Касцюшка!» часцяком
І б'е ў паветра кулаком.

Нарэшце вечар цень дае,
Прытулак па паляне...
Крыніца ваяру пяе
Спеў ціхі спачування,
І шэпчуць травы ў цішыні:
«О чалавеча, адпачні!»

Чужое дрэва шамаціць,
Схіліўшы голаў нізка.
Заплюшчыў вочы ён і спіць,
Але задзьмуў вятрыска.
Як з поля бітвы – той павеў
Бы пераможны льецца спеў...

На ўсходзе месяц, ліючы
Святло на дол няспынна,
Зрабіў відочнымі ўначы
Штылеты бедуінаў:
Прыгожы гэткаю парой
Паўдзікіх вояў ладны строй.

Бы ў хуткім танцы, капыты
Мацней, мацней грукочуць –
Шукаючы сабе вады,
Ўсё скакуны гігочуць,

Гамоняць коннікі – аднак
Не чуе, спіць герой-паляк.

...Вось ля крыніцы ўжо яны:
Гамоняць ажыўлёна,
Ды раптам бачаць меч ручны
Там у траве здзіўлёна.
А месяцовае святло
Малюе бледнае чало...

Стаяць, глядзяць яны: чужак
Праз лоб увесь і шчокі
Ўсім зразумелы мае знак –
Чырвоны шнар глыбокі...
Ўсе здагадаліся тады
Пра велічнасць яго бяды.

І вась стары арабскі вой
Прыцішанай хадою
Падносіць ежу і напой,
Кладзе на плашч герою:
Найлепшыя, што ёсць, дары
Чужынцу аддае стары.

І доўга на яго пасля
Глядзяць усе прачула
І з захапленнем. Спакваля
І ноч так прамінула –
Прачнуўся ўрэшце чалавек,
Што страціў родны край навек.

І, як ёсць звычай векавы,
У гонар той сустрэчы
Яны пяюць спеў баявы –
Ляціць ён у пустэчы.
Пра помсту словы песні той –
Хапаецца за меч герой,

І трызніць ён, што ў бітве зноў
Ён там, ля Астралэнкі¹,
І ў скроні молатам б'е кроў,
Ёй налісія зрэнкі –
Бо песня мужная ляціць,
Бо ворага ён прагне біць!

Ды тут ён раптам зразумеў,
Што ў песнях неспатольных
Зусім чужы гучыць напеў –
Напеў арабаў вольных,
Чыя радзіма тут здавён.
...І ўкленчыў, і заплакаў ён.

1833

---

¹ Горад, паблізу якога 26 траўня 1831 г. адбылася вырашальная бітва польскіх паўстанцаў, што скончылася іх паразай.

*Primula veris*¹

1

Пекная кветка,
Ты зноў так рана
Закрасавала?
Шчыра вітаю,
Primula veris!

Сон твой цішэйшым
Быў, чым у іншых
Кветак на лузе,
Пекная кветка,
Primula veris!

Ты адна ўчула,
Як абудзіўся
Вабны, пяшчотны
Гоман вясновы,
Primula veris!

Ты ў маім сэрцы
Колісь квітнела
Найпрыгажэйшай
Краскай каханьня,
Primula veris!

---

¹ Primula veris – першая веснавая кветка, першацвет.

2

Пекная кветка,
Primula veris!
Ты мной названа
Кветкаю Веры:

Верачы знаку
Першаму неба,
Ты яму шчыра
Крочыш насустрач.

Можа і ўвесну
Сцюжа вярнуцца,
Можа спусціцца
Саван туману –

Ты, аднак, верыш:
Час сустракацца
З доўгачаканай
Боскай вясною.

Ты – ёй насустрач,
Ды працінае
Подлая сцюжа
Сэрца смяротна...

Хай яно звяне! –
Душы тых кветак,
Поўныя Веры,
Ўжо не загінуць.   1833?

Асенняе рашэнне

(Herbstentschluss)

Восень. Змрочных хмар сувой.
Тут блукаю я самотна;
Птушкі змоўклі над зямлёй –
Так пустэльна! так сціхотна!

Сцюжу, скон зіма нясе,
Дзе, о лес! твой спеў вясёлы?
Залатыя нівы ўсе
Пазнікалі! Ў полі гола.

Вунь халодная імгла
Ўсцяж па поплаве блукае.
Гай маркота праняла...
Ўсё сыходзіць прэч, знікае.

Чуеш, сэрца: вадаспад
Там раве, між скал высозных?
Часу мы з табою шмат
Мелі для размоў сур'ёзных...

Сэрца, ты й сябе, й людзей
Мучыла ў любой прыгодзе –
І любові, і надзей
Поўнае. А зараз – годзе!

У дарогу! На двары
Хай і ветрыку, і бурам
Будзе воля – я ўнутры
Атачу цябе, як мурам.

Каб прайсці апошні раз
Моўчкі нам зямной сцяжынай,
Каб каля магілы ў нас
Плакаў толькі дождж адзіны.

1833?

Развітальны пагляд
(Scheideblick)

Так спазнаў з табою ўцехі шмат
Я праз твой пранізлівы пагляд,
Ды ад'ехаць мусіў назаўжды –
Ціха шчасце кінуў я тады
Ў глыбіню марскую акурат.

1833/34

Юнга

(Der Schiffsjunge)

1

Вось конь ляціць, нібы віхор,
Ударамі гнаны вострых шпор,
Па іпадромнай дарожцы крывой,
Схіліўшы цела гарачае ўбок. –
Вось гэтак імчыць, як горны паток,
І карабель па хвалі марской,
Падзьме вецер збоку, лаштыр тады
Згінаецца нізка да вады.

Бушуе мора; трашчыць, рыпіць
Увесь карабель пад грузам цяжкім
У гэтым спешным рэйсе сваім.
Матросаў дружна «ура!» грыміць,
І стырнавога усім відно,
Што ў дужых руках трымае стырно:
Ён пільна глядзіць за гайданнем бусолі,
І радасці ў сэрцы ў яго ўсё болей –
Ён грошы падлічвае пакрыёма
І чуе: на беразе граюць заўзята
Музыкі й чакаюць краскі-дзяўчаты,
Што ўсе даспадобы ваўку марскаму.

Край прагнучы зноў убачыць свой,
Які ўжо раз уздоўж карабля
Ідзе капітан урачыстай хадой.
Глядзіць ён на ветразі здаля
І цешыцца: сённа у іх даволі
Цудоўнага ветру – як ніколі.

Тут юнга з хуткасцю адмысловай
Палез па лесвіцы ўверх ліновай.
Праз колькі хвіляў, усім наздзіў,
Ужо ён на версе мачты быў –
Якраз дзе ветразь самы высокі,
Што ловіць вятры, разганяе аблокі...
Аж раптам ліна рвецца – крык
Жахлівы пачуўся, і юнга знік,
Сарваўшыся з хісткай мачты ўміг
У прорву хваляў шалёных марскіх.

Дарэмна, матросы, хочаце вы
Яго ўратаваць: ён ужо нежывы!
Панесліся хвалі насустрач ахвяры,
Нібыта галодныя цмокі-пачвары, –
Адна ўжо са злосцю яго захлынула
І, ў бойцы з іншымі, ўраз праглынула.
Астатнія толькі шыпяць зайздросна,
І пену іх пашчы выплёўваюць злосна.

Ўзнімаецца зноў сонца пакрысе,
Вятры маўчаць, прыціхлі хвалі ўсе.
Маркота завалодала матросам:
Задумаўся над зменлівым ён лёсам...
Забойца-акіян глядзіць, між тым,
Нібы не вінаваты ён ні у чым.

2

З цёпрых рук вясны, пяшчоты поўнай,
Жорстка вырваны бядой раптоўнай,
Кінуты ён быў у вадаграй.
Знік ён сам, прапалі летуценні
У бязлітаснай халоднай пене –
Страціў ён навечна родны край...

Ці вясна, шукаючы нагоды
Выслаць вестку ў царства прахалоды,
Загубіла юнака таго?
Ці русалкі ў радасным здзіўленні
Ля каралавага сутарэння
Ўжо збіраюцца вакол яго?

Ці яны пудліва, мілы дружа,
Не ўплятуць, нібы вяночак ружаў,
Ракавінкі ў валасы табе?
Ці яны каля скалы падводнай
Па вясны зямной красе нязводнай
Сумаваць не будуць у журбе?

1833/34

Тры індзейцы
(Die drei Indianer)

На ўзбярэжжы навальніца злая
Волаты-дубы ўшчэнт разбівае.
Ніагары голасу не чутна
Праз шаленства гэтай навальніцы,
Пырхаюць у небе бліскавіцы,
Ў злосці пеніцца паток магутны.

Тры індзейцы слухаюць маўкліва,
Як лютуе вадаспад вірлівы,
Як скавыча лес на ўзгорках стромкіх:
Чалавек з сівымі валасамі,
Ды яшчэ не знішчаны гадамі.
Побач два сыны, хлапцы – не зломкі.

Бацька азірнуўся, ссунуў бровы –
Стаў пагляд змрачнейшы за свінцовы
Колер хмар. Ды над ягоным ценем
Аж зырчэй за бліскавіцу ўночы
Раптам бліснулі ў старога вочы,
Кажа да сыноў ён з абурэннем:

«Мой праклён навек тым людзям белым,
Іхнім хвалям, іхнім каравелам,
Што прынеслі злыдняў на наш бераг!
Мой праклён таму лісліўцу-ветру,

Што іх не панёс на дно, у нетры,
Не паразбіваў на скалах шэрых!

Караблі іх, бы з атрутай стрэлы,
Рвуць наш бераг, быццам нашы целы.

І няма ратунку ад заразы,

Ад паганага таго насення...

Дык хадзем, сыны! Канец цярпенню –

Можам мы адно: загінуць разам!»

Бацька замаўчаў, і ў гэтай хвілі

Човен на ваду сыны спусцілі,

Селі ўтрох і скіравалі ў хвалі.

Вёслы кінулі, як адплыліся,

Кожны з кожным моцна абняліся,

Песню развітання заспявалі.

Б'юць грымоты, ззяюць бліскавіцы:

Праз віры Пірога Смерці мчыцца,

Чайкі спераду ляцяць і ззаду.

Спеў індзейцаў мужны не сціхае –

Аж пакуль паток іх не шпурляе

Вокамгненна ў прорву вадаспаду.

1834?

Жаданне

(Wunsch)

Я морам далёка
Паплыў бы адгэтуль
О любая, толькі
З табою адной!

Дарадцаў фальшывых,
Паскуднікаў, шпегаў
Ад нас адарвала б
Суровае мора,
Бяздонне яго.
Надзейна і ўтульна
Было б нам адным.
У буру цябе
Туліў бы пяшчотна
Я да грудзей.
Хай хвалі да неба
Тады б шугалі,
Ды хмельнае сэрца
Шугала б вышэй.
Маё каханне,
Якому не згаснуць,
І ў буру б свяціла
Трыумфам табе.

Глядзела б ты мне
З дрыготкаю ў вочы
І ўбачыла б тое,
Што не баіцца
Ніякай буры, –
Зазяла б ты ўсмешкай
І больш не дрыжала б.

Зірні: стамлёна
Гармідар сціхае,
Вятрыска і хвалі –
Ў лагоднай дрымоце,
Глыбокая ціша
Над водным люстрам.
Ты голаў хіліш
На грудзі мне –
Такая ціша,
І сэрца маё
Чуйна успрымае
Размову твайго.
Тут мы – адны,
Ты ж ціха так шэпчаш,
Каб роздум мора
Не перапыніць.
Пяшчотна вусны
Ў цябе дрыжаць,
Як буйная квецень
Цудоўнай ружы.

І словы твае –
Як водар-званок
Цудоўнай ружы.

На Ёсходзе месяц
Вунь узышоў.
Гасподзь абсыпае
Ёжо зоркамі неба;
Я ж абсыпаю
Шчасна, як ён,
Твой твар – за неба
Яшчэ пякнейшы –
Агнём пацалункаў.

1834/36

Два палякі

(Zwei Polen)

ІПАЛІТ

Сем год, як распачаў ты
Сваю вандроўку гэту
І берагі пабачыў
Ва ўсіх краінах свету.
Няўжо ты не сыходзіў
Так доўга з карабля
І слоў тваіх не чула
Ўлюбёная зямля?
Калі гнаў да ўзбярэжжа
Твой карабель вятрыска,
Калі ты бачыў веліч
Вяршыняў горных блізка –
Няўжо цябе трымала
Драўлянае жытло,
Няўжо табе «на волю!»
У сэрцы не гуло?
Калі глядзеў на хвалі
Ты, змрочны ды маркотны,
Ажно раптоўна ў небе
З'явіўся птах залётны,

А потым, завярнуўшы,
Ляцеў у бок зямлі –
Хіба туга і смутак
Твае з ім не былі?
Калі ты прыглядаўся
Да берагоў замглёных,
І бачыў над вадою
Кароны дрэў зялёных,
І адчуваў паводдаль
Зямлі нязводны пах –
Няўжо не зашчымела
Табе тады ў грудзях?

БАЛЯСЛАЎ

Сем год прайшло, як гэта
Пачаў я падарожжа;
Яшчэ па свеце столькі ж
Туляцца буду, можа, –
Пакуль не прыйдзе вестка
З зямлі, у дзень чаканы,
Што людзі там паўсталі
І больш не ньюць раны,
Якія ў дзень пракляты –
Дзень нашага разгрому –
Нанёс чужынец сэрцу
Свабоднаму, святому.

Датуль ён будзе марны,
Кліч гор, лясоў зялёных
І кліч гасцей залётных –
Тых птахаў натамлёных.
Сябе завабіць лесу
І ўзгоркам я не дам
І адкажу адмовай
Усім сваім сябрам.
Не дам я волі сэрцу,
Што кліча ўсё дамоў,
І погляд свой скірую
Да хваляў вольных зноў;
Жыць буду з імі поруч
І з вольным ветрам разам,
Сачыць здалёку буду
За хуткаплынным часам.

ІПАЛІТ

О цішыня марская!
О мір твой бесклапотны!
Паміж прастораў водных
Так пуста і самотна!
Бы пашырэла мора
Пры гэтакім доўгім штылі,
Пакінулі вятры нас
Адных тут і – забылі!

БАЛЯСЛАЎ

Нямых нябёсаў змрочнасць –
Як родная зямля,
Ў якой і цень усмешкі
Знік з твару спакваля.
Маўклівыя нябёсы
І ціша над вадой –
Як поле пасля бітвы,
Пасля апошняй той...

ІПАЛІТ

Нябёсы змрочна, нема
Глядзяць уніз, на нас;
Стаіўшы гнеў, чакаюць,
Як прыйдзе шторму час.
Ды ён пакуль – бяздзейны,
Распяты на крыжы...
О дзіўны летуценнік,
Што б ты адчуў, скажы,
Каб прыляцеў аднойчы
Птах з роднае старонкі,
Калі б ты абудзіўся
Праз спеў ягоны звонкі?
Каб праспяваў табе ён,
Як там вядуць змаганне
І толькі «дзе ты, браце?» –
Адно ў сяброў пытанне?

А ты сваім пачуццям
Даверыўся аблудным,
Твая зраслася воля
Трывала з гэтым суднам!

БАЛЯСЛАЎ

Птах не спяе нам песні
Пра іхняе змаганне,
Сюды не данясе ён
Маіх сяброў пытанне.
Калі б данёс – я б плакаў,
Што так далёка быў,
І кінуўся б у мора
Адразу ж, і паплыў.
Мяне б мой дух паклікаў,
Дух вызвалены, ў бой.
Сябрам свяціў бы зоркай
Ён у імгле начной.
І каб надумаў вораг
У цемры ўнікнуць сечы, –
Я вэлюм дыму ўскінуць
Яму б не даў на плечы.
Я б накіроўваў дбайна
Штыхі братоў і кулі –
Каб ворагам у сэрцы
Ўвайшлі, не абмінулі.

ІПАЛІТ

Паказвае на буру:
Вятры зноў загулі.
Што ж, можа, будзе воля
Яшчэ ў нас на зямлі?

БАЛЯСЛАЎ

Вятры гудуць і ціхнуць,
Ды вечна, несціхана,
Не даючы патолі,
Крывяніць гэта рана!

1835?

Цяжкі вечар
(*Der schwere Abend*)

На цёмным даляглядзе
Шмат хмар плыло цяжкіх,
Журботныя па садзе
Хадзілі мы ўдваіх.

У небе – ані зоркі,
Змрок, ціша тут і там...
Ах, слёз патокам горкіх
Каханне стала нам.

Табе сказаўшы мужна
«Дабранач», я пры тым
Жадаў бы смерці скрушна
Ў душы нам абаім.

1836

Да ***

(*Ан* ***)

О, не рабі са мною жартаў –
Не зразумею ўсё адно.
І з сэрцам не гуляй, не варта,
Бо ведаеш: смыліць яно.

Бо я ж табе, маёй адзінай,
Сябе ўсяго аддаць быў рад;
Тваю душу назваў радзімай,
Нябесным Царствам – твой пагляд.

О, лепей словамі сваімі
Маю ты годнасць не змушай
Сказаць нябёсам і радзіме
На векі вечныя «бывай».

1836

Да Смерці
(*An den Tod*)

Як душа мая збуцвее,
Як згарыць агонь дазвання
Ў вершы і ў маім каханні –
Цела, Смерць, аддам табе я.

Там не корпайся паволі –
Дай лепш песняру палёгкі:
Попелам пачуццяў крохкіх
Ты жыцця не ўгнойвай поле.

1836?

Боль

(Der Schmerz)

Яна ад слоў панылых
Збянтэжылася – аж
Струмком слёз раптам змыла
Ружовы макіяж.

Няма яго – прыкметны
Адно жыцця падман:
Хоць колер шчочак бледны,
Сапраўдны – боль ад ран!

Анубл. 1837

Давай!

(Котт ан!)

Ты хочаш спраўдзіць, колькі сілы маю –
Давай! Я твой удар любы стрываю,
Ты лоб паб'еш – я не памру з адчаю.
І ўбачыць свет, што я ў руцэ трымаю
Дручок, якім цябе я даканаю.

1837 або 1838

Тры цыганы
(*Die drei Zigeuner*)

Ледзь паўзла павозка мая
Сумнай пясчанай раўнінай –
Трох цыганоў убачыў я
Пад прыдарожнай вярбінай.

Першы, тулячы скрыпку, граў
Звонкую песню імпэтна;
Вечаровы прамень асвятляў
Твар яго ледзь прыкметна.

Побач другі люльку паліў,
Кольцы пускаў у неба,
Быццам лепшага на зямлі
Шчасця няма й не трэба.

Трэці, цымбалы адклаўшы ўбок,
Спаў, як дзіця малое.
Ветрык струны кранаў незнарок,
Поўнілі сэрца мроі...

Рознакалёрныя рызманы
Іх акрывалі целы,
Ды зямному лёсу яны
Кідалі выклік смелы.

Тройчы тады я змог спазнаць,
Як – каб сябе не зняважыць –
Можна жыццё пракурыць, праспаць,
Тройчы пагардай спляжыць.

Помню: дарогаю зноў і зноў
Толькі й прыгадваў тады я
Твары смуглявыя цыганоў,
Кудзеры іх смаляныя.

1837/38

Начное падарожжа

(Die nächtliche Fahrt)

Парой зімовай у бязмежным полі
Пустэльна гэтак, сумна і самотна;
Адны снягі ляжаць наўкол маркотна –
Смерць, холад, ціша, і нічога болей.

Нідзе – ні гуку. Не пяюць вясёла
Больш птахі, быццам гэта месца згубы.
У пер'е крумкачы хаваюць дзюбы,
Пазамярзалі ручаі наўкола...

Убачыш лес, у саване схаваны, –
І веры не дасі, што йдзе прадвесне,
Што будзе птах яшчэ спяваць нам песні,
Ад водару вясновай глебы п'яны.

Дубняк ільдом скаваны.

Вось ашчэрна

Ваўкі завылі побач, што ёсць сілы,
Зусім як жабракі каля магілы –
Там, дзе спачыў кароль іх міласэрны.

Імчацца коні праз абшар бясконцы,
І жвавы фурман разганяе сані,
Як быццам бы адно ў яго жаданне –
Зямлю аб'ехаць да ўзыходу сонца.

Там што ні конь – нібы віхор паўночны,
А на баку, як знак выпрабавання
Ў саборніцтве на хуткасць, выжыванне, –
Шнар ад іклоў драпежнікаў відочны...

Званочкі над каранніком спяваюць –
Пад гэты спеў падскокваючы, дрэвы
Знікаюць, як лятункі, справа, злева...
І пералескі зданямі ўцякаюць.

На спінах конскіх – лёд, пакуль што рэдкі.
Лёд храбусціць і ў іхніх чорных грывах –
Так прагне Смерць на скакуноў імклівых
Накінуць ледзяныя шаты-сеткі.

Ну а ў санях пад каўняром пушыстым
Пан ваявода, сцішыўшыся быццам,
Сядзіць у будцы, ззаду за вазніцам,
Які ўсё коней падганяе свістам.

Імчаць услед за першымі санямі
Яшчэ адны – ўздоўж месячнай сцяжыны, –
На іх сядзіць у футрах два мужчыны.
...Лунае спеў званочкаў над палямі.

Ноч. Сцюжа. І хай прэч вандроўнік гоніць
Дрымоту, бо – і не паспее згледзець,
Як Смерць імклівых коней апярэдзіць,
Жалобнымі званочкамі зазвоніць...

Сабе забрала жыцці дрэваў глеба
Надоўга, і вандроўнік хай зважае,
Каб не сышла яго душа жывая
Ў зямлю – і тут быць пільным трэба!

Прымрой сабе дзічыну, паляўнічы;
Прымрой, каханак, тую, што кахаеш.
І хай цябе, калі нянавісць маеш,
Сагрэе вобраз помсты маляўнічы!

Ша! Вунь – ваўкі! Там, за санямі – згряя.
Са страхам дзікім коней паўзахваткі
Ляціць іх шал галодны без аглядкі,
Ды ваяводу гэта не пужае...

Разжыцца прагне гурт ваўкоў здабычай –
Ды коней бег шпарчэйшы, дзякуй Богу:
Яны цяпер, нягледзячы на змогу,
Бы птушаняты – лёткія надзвычай.

Вось гэтак, страхам гнанья, імчалі
Яны, і чуліся з павозак стрэлы
У бок, дзе гурт ляцеў той ашалелы...
Але нарэшце ўсё ж ваўкі адсталі.

Спачынак. Пасля гэткае прыгоды
Свой сполах з храпаў коні выдыхаюць;
Віно ў карчме мужчыны замаўляюць,
Няма, аднак, між імі ваяводы.

Габрэй-карчмар выслізгвае з хаціны,
Бяжыць к саням і кланяецца госцю:
«Ці не да смаку будзе ягамосцю
Глыток віна, кавалак смажаніны?»»

Вазак смяецца з выпадку такога:
«Яму не смачны ні кілішак поўны,
Ні мяса. Мёртвы ён, таму ўсё роўна
З яго, жыдок, не возьмеш ты нічога!

Мой пан у бітве з рускімі загінуў:
Пад кулю трапіў ворагу ліхому,
Цяпер вязу я цела ў склеп, дадому,
Дзе пахаваў ён любую дзяўчыну.

Ды, гурт ваўкоў убачыўшы галодны,
Гаспадару не быў я так адданы –
Дзеля ратунку я ўжо цела пана
Хацеў быў скінуць у сумёт халодны.

Мне кроў яго – ўваччу, нібы насланне:
Як кроплямі з параненага цела,
Гарачая, у снег сцякала белы...
З крывёю ж лёд адно вясной растане!»»

І сані зноў імчаць у шлях няблізкі –
Над сажалкай, мастом, рачулкай, плотам,
Якія сталі ўсе адным сумётам
Пад крыламі свавольніка-вятрыскі.

Вазак на труп раз-пораз паглядае,
Які сядзіць, схіліўшы голаў нізка, –
Спакойны, як тады, калі ўжо блізка
Чутно было выццё драпежнай зграі.

Свінец-забойца – што засеў у скроні
І змусіў сціхнуць воя назаўсёды, –
Снягі Падола, сэрца ваяводы –
Аднолькава халодныя сягоння.

Зноў вецер шамаціць каля яліны.
Сутонне. Звон чуцён шумёлаў медны.
На небе засмучоны месяц бледны
Захутваецца ў футра з аблачыны.

І разумеш добра ты: царовы
Цяпер адно пра тое сны ды мроі,
Каб Польшчы труп зімоваю парою
Прамчаць пад спеў званочкаў адмысловы.

1837/38?

Веснавыя вітанні

(Frühlingsgrüße)

Па доўгай сцюжы стала цёпла так –
Прынёс пралескі мне хлапчук-жабрак.
Як сумна, што даводзіцца вясне
Праз нэндзу дасылаць вітанні мне!
Ды той букет – зарука ясных дзён –
Мілейшы тым, што з рук гароты ён.
Так да нашчадкаў боль наш данясе
Вясны святлейшае вітанні ўсе.

1838

Спеў-жалюба паэта пра маладую Германію¹
(*Dichters Klagelied über das junge Deutschland*)

Вунь там, на гары высокай
Стаю я часцяком,
Адтуль гляджу на даліну,
Сагнуўшыся над кійком.

І думкі раяцца, й сэрца
Падказвае ціха так:
Мастацтва страціла сілу,
І хто тут ведае – як?

На лузе там анічога
Ад красак не відаць.
Я рву іх, не знаючы нават,
Каму падараваць.

З-пад дрэва я ўжо не бачу
Ні бур, ні дажджоў, ні хваль;
Зачынены дзверы паўсюды,
І ўсё – толькі мроі, на жалю...

---

¹ У гэты час вядучыя прадстаўнікі літаратурна-філасофскай плыні «Маладая Германія» Карл Гуцкаў і Генрых Лаўбэ раскрытыкавалі ідэйны змест паэмы Ленау «Фаўст» (1836).

Вясёлка над кожным домам
Вісіць, напэўна. Між тым
У нашым краі ўлюбёным
Паэзія знікла зусім.

Яна дзесь шукае далёкіх –
Заморскіх, можа – дарог.
Прэч! Згіньце, праклятыя свінні!
Паэт ад пакут знямог.

1838

Успамін
(*Erinnerung*)

Ішлі па горным лузе мы з табою,
Нектарам з кветак смагу наталялі,
І ручайкі да нас, на дол імчалі –
Пра рай каб распавесці казку-мрою.

Вяршыні адбівалі пры змярканні
Шматколерны адметны бляск альпійскі,
У твар я зазірнуў твой, гэткі блізкі, –
Ён ззяў мне, быццам вечнае каханне.

Пасля пагас вяршыняў бляск паволі –
Нагадвае ўжо страчаную мару;
Былое ззянне знікла ў цябе з твару –
І больш яго не бачыў я ніколі.

Тады мяне аблічча асляпіла
Тваё – напэўна, як адбітак сонца.
Відаць, каханне доўжыцца бясконца,
Ды лепей, каб яно мне не свяціла.

1838

Насуперак вам!

(Trutz euch!)

Няздары! Не дабрацца
Ніколі да мяне вам!
Я часта буду вяртацца,
І прыйдзецца вам скарацца,
Перад маім укленчваць спевам.

1838?

Восеньскае адчуванне
(*Herbstgefühl*)

Строй восеньскі барвовы лёг на дрэвы –
У хворага вось гэтак перад сконам
Палаюць шчокі колерам чырвоным:
Хоць ружы зацвілі, ды змоўклі спевы.

Ручай цячэ цяпер зусім ціхутка –
Нібы ў пакой да хворага прыходзіць
Яго сябрук, не хочучы зашкодзіць
Сну чалавека, што сканае хутка.

Тут падарожнік аднадумцу знойдзе
Сабе ў асобе звялае прыроды.
З тужой сваёю дасягнуўшы згоды,
Ён да яе, ў абдоймы скрухі, пойдзе.

1839

Не пытайся

(Frage nicht)

Ці твой я ўвесь, табе прызнацца? –
Не знаю й не хачу пытацца;
Мне сэрца праўду разнасцежыць,
Ці ўсё табе належыць.

Цішэй... не спудзіць каб нічога –
Пакінуць тое месца ў Бога
На захаванні, як дазвання
Памрэ тваё каханне.

1840

Лясныя песні

(Waldlieder)

1

Стаяў я неяк ля капліцы,
Дзе свет – у путах смерці шчыльных,
Пад коўдрай ружаў падмагільных,
А ўнізе дрэмле таямніца.

Там на магілы стоў камённы –
Магутны, найвышэйшы у свеце –
Глядзеў лагодна ўніз, праз вецце;
І птах спяваў там летуценны.

Птах скончыў спеў і апынуўся
Праз хвілю ў лесе; тут я, оду
Таксама праспяваўшы стоў,
Да котлішча свайго вярнуўся.

Даруй, Прырода, што збавення
Не ля твайго шукаў я ўлоння –
Бо ты дала, я знаю сёння,
Мне ўвесь мой боль як бласлаўленне.

Там, дзе твой лес, між дрэваў ніцых
Зрываў я покрывы цяжкія
З адтулін мноства, праз якія
Твае мне ззяюць бліскавіцы.

Птушыны рой ляціць
Да гнёздаў, ды вятрыска
Не хоча падпусціць
Туды яго ні блізка.

Прытулкам стаўся хмыз
Для спуджанай дзічыны –
Абрынуліся ўніз
Слабейшыя галіны.

Бо войска чорных хмар
Маланкамі страляе;
Рыхтуючы удар,
Раве ўраганаў згряя.

Ручай – як звар'яцеў,
Хоць быў зусім лагодны:
У поле мкне між дрэў,
Нібы драпежнік шкодны.

У прорву свет ляціць,
Шугае навальніца:
Нябёсам – бы карціць
Аб камяні разбіцца.

І дождж мне засціць зрок –
Нібы пазабівалі
Перад вачмі знарок
Наўкруг даліны палі.

Але няўрымсны час
Мне сэрца толькі грэе:
Тады, тады якраз
Мой вольны дух мацнее.

3

Дзе расце дубняк, там вые
Навальнічная віхура;
Кроплі падаюць буйныя
На лісткі. Не ціхне бура.

Бурай сэрца нестрыманай
Мне здаецца шал тых дрэваў
І слязьмі з вачэй каханай –
Кроплі тых дажджоў-залеваў.

Боль усіх пакутаў цяжкіх
Слёзы сцішаць, безумоўна, –
Змогуць сотні кропляў важкіх
Выліцца з яго раптоўна...

А слязу стрымаць... ці можна?
Бо ўжо – ўладай найвышэйшай –
Боль яе з хвілінай кожнай
Робіць толькі гарачэйшай.

О! Гарачых слёз струмені
З воч цяклі ў яе – да смерці
Ўжо не дасць маё сумленне
Іх у памяці мне сцерці.

Уздоўж лясной сцяжыны
Прыгадкі-успаміны,
Як злодзеі, ўзнікаюць,
Знянацку нападаюць.

Калі ты застанешся
Загойваць грудзі ў лесе,
Душа твая адкрые
Ўсе галасы лясныя.

Гам воклічаў дзіцячых
Натхніць старых, лядачых;
Пакутнікаў сумлення
Спаткае суцяшэнне.

Сустрэнеш на радзіме –
Пад шатамі ляснымі –
Ты маладосць нанова:
Прырода скажа слова.

Тут свежыя струмені
Жыцця – як летуценні:
Праб'юцца песняй звонкай
З-пад абалонкі тонкай.

Нібыта ў сне, між дрэваў –
Паўнютка шумных спеваў;
Мелодый цуд схавалі
Ў сабе глыбока хвалі...

Ты ў сэрцы боль зніштожыш –
Памаладзеўшы, зможаш
З Адвечнае Крышціцы
Бадзёрасці напіцца.

Прырода маладою
Нявестай над фатою
Выходзіць да паляны:
Там – Дух, яе каханы.

Шмат кропелек-расінак
На тысячах сцяблінак –
Як слёз яе кахання,
Быць побач з ім жадання.

Яна маўчыць тужліва,
Ды нібы сон шчаслівы:
Ён сцежкаю лясною
Яе вядзе з сабою...

Ёй хочацца застацца
Ў ім жыць, яму аддацца,
Прыняць яго дарунак –
Апошні пацалунак.

Душа, здаецца, смягне:
Заручын з Богам прагне
І подых адчувае,
Ў якім яна сканае.

5

Як Мерлін,
У лес я іду, адзін;
Буры, што не ціхнуць,
Мроі навальніцы,
Прагу бліскавіцы,
Дрэваў заклінанні
Пры скананні

Хачу, як Мерлін, спасцігнуць.
Вопратку далоў
Пад страхой галін
Скідвае Мерлін –
Каб грудзям напіцца
Зыркай бліскавіцы,
Халадку вятроў.

Ніткі-карані
Дуб пусціў свае
Ў грунце, ў глыбіні:
Быццам ротам, п'е
Ён жыццё з чароўнай глебы,
Што ўзняла яго пад неба.

І кудлаціць яму, рве
Валасы на галаве
Вецер: сам ён падстаўляе
Голаў – хай жа бласлаўляе

Навальніца, хай цалуе
Кудзеры яго; Прырода
Шчырай любасцю-лагодай,
Як сястра, яго частуе.

Вось і ноч: нарэшце сціх
Гуд грывот усіх,
Адшугала навальніца.
І ў такую вась часіну
Стала цішы таямніца
Зразумелая Мерліну.

І танюткае сцябло
Уначы не зварухнецца,
На лісткі пяшчотна льецца
Месяцовае святло.
У цяні дубоў высокіх
Чараўнік не спіць адзіна,
Уплятаючы ў галіны
Сеткі дум, высноў глыбокіх.

Галасы чутны Мерліну
Тыя, што ніхто не ўчуе;
Ў карагодзе без супыну
Ўсё кружляе, ўсё віруе.

І яму да вуха фея
Ставіць свой чараўны рог,

Каб ён мудрых слоў паслухаў,
Існае спасцігнуць мог.
Пад карою дрэў глыбока –
Рэкі жыццядайных сокаў;
Птушкі сцішыліся ў голлі,
Наспяваўшыся на волі:
Шчасны ахінуў іх сон.
Чуе ў захапленні ён:
Там, пад пёркамі,
                    ў час весні
Спеюць будучыя песні.
Лье святло на кроны дрэў
Месячык празрысты, тонкі,
А па мху лунае звонкі,
Незабыўна вечны спеў.

6

Нарэшце, ўжо на дасвецці,
Вятрыска сціх начны.
Сняць птушкі, седзячы ў вецці,
Аднолькавыя сны.

І толькі чутно выразна –
Бо іншае усё маўчыць, –
Як недзе крынічка прыязна,
Нязмушана цурчыць.

Калі замоўклі патокі
Цяперашніх, блізкіх мрой,
Заплакаў недзе далёкі
Ўспамінаў-згадак рой.

Вядома нам добра даволі:
Няма ў свеце вечных з'яў –
Ды гэтай жальбы ніколі
Ніхто не утаймаваў.

7

Ледзь трывае лісце ў задушнай стоме,
Ціша ў лесе, толькі чутно гудзенне
Пчолкі рупнай блізка каля бутона.
Гоман лета вось – і яе забаяў:
Спіць, напэўна, недзе ўжо ў лоне кветкі.
Тут крыніца ўвесну яшчэ цурчала –
Ясны бляск яе ды гамонкі свежасць,
У паветра узнёсшыся, разышліся:
Там, дзе бег ручай, – толькі жолаб сумны.
Зноў і зноў я слухаю – і не чую
Ручая таго, як прызнанняў любай,
Што здалёк прыходзілі й потым зніклі.
Сціхла усё, і мох густы пад нагамі
Падаецца лёгка, пакорліва гэтак;

Тут мяне дрымота хай апануе,
Возьме хай ключы ад маіх багаццяў
І скіруе ўбок майго гневу зброю –
Каб душы пра ўсё навакол забыцца
І ажыць ізноў у дрымоты нетрах.
Слаўлю я дрымоту, пакуль у цемры
Йдзе сюды яна, каб мне вочы звесці.

Спі, о божа дзіцячы, бог маленства!
Свету збаўца разважны, без якога
Гэты свет састарэў бы ў адначасе.
Цудадзей-вызваліцель сэрца шчыры!
Ясным днём у грудзях глыбока сэрца
Так схаванае – што не падступіцца
Генію Жыцця да яго ні блізка.
Зброяй бразгаюць думкі каля сэрца,
І, як ліктары¹, наперадзе шыбуюць,
І зганяюць мілыя сэрцу чары.
Толькі ў цішы начы, у глыбі дрымоты,
Быццам Гера, душа не спіць, не дрэмле,
Покуль бог яе, плавучы бурлівым
Морам летуценняў, не ўзнікне поруч.

---

¹ Ліктарамі называлі службоўцаў ніжэйшага рангу ў Старажытным Рыме. Звычайна яны шлі паперадзе імператара, консула або прэтара, несучы ў руцэ жмут розаг – сімвал найвышэйшай юрыдычнай улады.

Свету старадаўняга сніў я спевы,
Што тугу ўва мне абуджалі; потым
Я ў слязах, узрушаны, прачынаўся.
Зноў пасля я доўга чуў кліч радзімы –
О, застанься, подых яе, ў павеках!
Спі, мой сябра-пяюн... Адкуль тут флейта?
Ці то сышоў дух боскі на галінку,
Ці то пачуў у сне я німфу Пана?

8

Вечар. Дрэў вяршыні ў ззянні
Гойдаюцца пурпуровым.
Тут вось, у гаі вясновым,
Чую, як звiнiць Каханне.

Порстка, жвава птушкі ў вецці
Скачуць; іншыя – спяваюць
І каханню прысягаюць,
Найсвятлейшаму на свеце.

А з бруістае крыніцы
Птушаняты п'юць, каб сілы
Ім на цэлы дзень хапіла
Лётаць, гойсаць, не спыніцца...

Як у шэрую гадзіну
Птаха ў цень прыцягне стома –
Так і я зусім сьвядома
Гэты б свет цяпер пакінуў,

Каб адно хоць перад сконам
Мне з крыніцы той кахання
Быць напоеным дазвання,
Ўцехаі светлай бласлаўёным.

Так, як гэтых птушак сотні
Над вадой знайшлі спачынак, –
Я заснуў бы між галінак,
Спаў бы спакайней, ахвотней.

9

Наўкол – бясколернасць, маўчанне;
Вятрыска лашчыць лес з пяшчотай,
Апошній шамаціць лістотай –
Люблю я гэтае кананне.

Лісткі спадаюць моўчкі з дрэваў,
У сон вядзе жыцця сцяжына,
Кахання адышла часіна,
Больш не чутно птушыных спеваў.

Самотна гнёзды паглядаюць:
Не трэба ўжо ім абароны;
Лісткі ўсё падаюць стамлёна,
У вырай птушкі адлятаюць.

Мне сэнс адкрыўся пакрыёмы
У гэтым лесу шамаценні:
Што ўсё скананне і знікненне –
Падман таёмна несвядомы.

1843

Нішто не дарэмна!

(Eitel nichts!)

Як вокам кінуць, нам паўсюль прыемна:
Жыццё ў аповедах – як вандраванне.
Сюды-туды мы гонімся дарэмна
І сілы выдаткоўваем дазвання.
Каб маладымі здолець нам застацца,
Спыніўшыся перад апошняй мэтай
Жыцця – тады б маглі мы з гэтай
Гульні, напэўна, шчыра пасмяяцца.
Як конаўку надбітую, нясе
Нас сіла нейкая – няведама куды;
І кроплі выцякаюць пакрысе,
На сцежцы пакідаючы сляды.
Пустая конаўка – ёй немінуча
Ляжаць між іншых чарапкоў у кучы.

1844

Зірні ў паток
(Blick in den Strom)

Пабачыўшы, як шчасця дні
Сыходзяць прэч навечна,
Як-небудзь у паток зірні,
Вірлівы, шумнацечны.

Не зводзь вачэй з яго ў жальбе –
І ты пра ўсё ўзгадаеш,
Што з сэрца вымкнула ў цябе,
Чаго ты больш не маеш...

Глядзі, пакуль замружыць зрок
Гаручых слёз насланне,
Пакуль уздыбіцца паток
І Забыццё настане.

І ты адразу ўбачыш тут:
Душа твая жывая,
Прыціхшы пад ярмом пакут,
Удалеч адплывае.

1844

ЗМЕСТ

Газель.....	5
Каля драгаў з целама каханай.....	6
Вяртанне дахаты ўвечары.....	8
Песня коннікаў.....	9
Тырану.....	11
Заклік да свайго духу.....	13
Цар і паэт.....	14
Нядобрыя ловы.....	15
Каля магілы Гельці.....	16
Туга нябёсаў.....	17
Туга па забыцці.....	18
Вера. Пазнанне. Дзеянне.....	19
Колісь і цяпер.....	26
Паштовы рог.....	28
У карчме.....	31
Баль-маскарад.....	33
Кананне вясны.....	38
Уцякач з Польшчы.....	39
<i>Primula veris</i>	43
Асенняе рашэнне.....	45
Развітальны пагляд.....	47
Юнга.....	48
Тры індзейцы.....	51
Жаданне.....	53
Два палякі.....	56

Цяжкі вечар	62
Да ***	63
Да Смерці	64
Боль	65
Давай!	66
Тры цыганы	67
Начное падарожжа	69
Веснавья вітанні	74
Спеў-жальба паэта пра маладую Германію	75
Успамін	77
Насуперак вам!	78
Восеньскае адчуванне	79
Не пытайся	80
Лясныя песні	81
Нішто не дарэмна!	93
Зірні ў паток	94

У серыі «Паэты планеты»,
акрамя зборніка выбранай паэзіі Нікалауса Ленау,
таксама ёсць у продажы зборнікі такіх паэтаў, як:

Сапфо	Міхай Эмінэску
Франчэска Петрарка	Ўільям Батлер Ейтс
П'ер дэ Рансар	Эмілі Дыкінсан
Ўільям Шэкспір	Алесь Разанаў
Ёган Вольфганг Гётэ	Мацуа Басэ
Габрыэла Містраль	Геарг Тракль
Умар Хаям	Сяргій Жадан
Шарль Бадлер	Рабіндранат Тагор
Райнэр Марыя Рыльке	Сэсар Вальеха
Фрыдрых Гельдэрлін	Сігб'ёрн Обстфельдэр
Генрых Гайнэ	Томас Стэрнз Эльёт
Гіём Апалінэр	Арцюр Рэмбо
Эдгар По	Нікалоз Бараташвілі
Федэрыка Гарсія Лорка	Фрыдрых Шылер
Джон Кітс	Умбэрта Саба
Рыгор Барадулін	Марк Валерый Марцыял
Дзімча Дэбляянаў	Ўолт Ўітмэн
Гай Валерый Катул	Візма Бэлшавіца
Яраслаў Вырхліцкі	Мікола Зэраў
Ян Каханоўскі	Адам Міцкевіч
Катры Вала	Юсцінас Марцінкявічус
Канстандзінас Кавафіс	Бгартрыгары
Барыс Пастарнак	Эдыт Сёдэргран
Аляксандр Чакс	Ау Фу
Хуан Рамон Хіменэс	Эрлінг Кітэльсен
Юлі Таўбін	Ўільям Блэйк
Хаім Нахман Бялік	Уладзімір Маякоўскі
Баляслаў Лесьмян	Томас Вянцава
Шандар Петэфі	Гунар Экелёф

Вільгельм Мюлер
Анакрэон
Энхедуанна
Архілох
Срэчка Косавел
Фернанду Песое
К. І. Галчыньскі
Дзмітро Паўлычка
Захірыдзін Мухамад Бабур
Джордж Гордан Байран
Джакама Леапардзі
Міхась Стральцоў
Геарг Гайм
Стывен Крэйн
Стэйн Стэйнар
Назым Хікмет
Анна Ахматава
Цін Уевіч
К. К. Бачыньскі
Абу Убада аль-Бухтуры
Марына Цвятаева

Герыт Ахтэрберг
Нагапет Кучак
Іван Бунін
Поль Вэрлен
Нэлі Закс
Рой Кэмпбел
Сальваторэ Квазімада
Марыя Паўлікоўска-
Яснажэўска
Багдан Ігар Антоньч
Паўль Цэлан
Максім Багдановіч
Антонія Поццы
Валадымір Сасюра
Уладыслаў Шленгель
Язэп Пушча
Мацей Казімір Сарбеўскі
Генры Лоўсан
Антоні Эдвард Адынец
Змітрок Бядуля
Бертальт Брэхт

Ленау, Н.

Л44 Выбраная паэзія / Нікалаус Ленау ; пер. з нямецкай Лявона Баршчэўскага. — Мінск : Выдавец Зміцер Колас, 2023. — 100 с. (Паэты планеты).

ISBN 978-985-23-0209-8.

Нікалаус Ленау (1802–1850) – нямецкамоўны паэт, народжаны на славянска-вугорска-румынскім памежжы колішняй Аўстрыйскай імперыі Габсбургаў. Яго творчасць, з аднаго боку, абапіралася на традыцыі еўрапейскага романтизму, а з другога, у ёй знайшла ўсвасабленне эстэтыка плыні «бідэрмаер», якая імкнулася адрадіць асобныя дарамантычныя мастацкія каштоўнасці.

Адрасуецца шырокаму колу чытачоў.

ББК 84(4Авс)-5

УДК 821.112.2(436)-1

Серыя «Паэты планеты»

Літаратурна-мастацкае выданне

Нікалаус Ленау

ВЫБРАНАЯ ПАЭЗІЯ

Дызайн Марціна Русеўскага

Адказны за выпуск Зміцер Колас

Падпісана ў друк 04.01.2023. Фармат 60×90^{1/32}.

Папера афсетная. Друк лічбавы.

Ул.-выд. арк. 2,03. Ум. друк. арк. 2,75.

Наклад 99 асобнікаў. Замова № х.

Выдавец і паліграфічнае выкананне
індывідуальны прадпрымальнік Зміцер Колас.

Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі
выдаўца, вытворцы, распаўсюдніка
друкаваных выданняў № 1/291 ад 17.04.2014.

Пр. Незалежнасці, 105-14, 220114, Мінск.